

משרד הבריאות
מפרט אחיד
כתובות קעקע – מקום לעשייתן
 פריט 1.4 (ג) כתובות קעקע
עדכון 11.3.19

1. הוראות חוק הנוגעות לעניין

- 1.1. תקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים לעסקים לא רפואיים לטיפול בגוף אדם), תשנ"ג – 1992. (להלן: התקנות)
- 1.2. פקודת בריאות העם 1940.
- 1.3. תקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי-שתייה ומתקני מי שתייה), התשע"ג-2013. (להלן: תקנות מי שתייה)
- 1.4. הוראות למתקני תברואה (הל"ת), התש"ל-1970 ובכלל זה התוספות והשינויים להוראות הללו;
- 1.5. תקנות בריאות העם (התקנת מכשיר מונע זרימת מים חוזרת), תשנ"ב-1992.
- 1.6. חוזר מנהל הרפואה 28/2013 טיפול בגוף אדם למטרה שאינה רפואית ע"י צוות רפואי.
- 1.7. הנחיות לניקוי וחיטוי במוסדות רפואיים 21 4/3/200 פברואר 2008.
- 1.8. תקנות בריאות העם (טיפול בפסולת במוסדות רפואיים) התשנ"ז-1997.
- 1.9. מכתב סגן מנהל אגף הרוקחות, "איסור שימוש בחינה שחורה" מיום 5.8.2015.

2. הגדרות

במפרט זה -

- 2.1. **עסק לכתובות קעקע** – עסק במסגרתו ובתחומיו מתבצעות פעולות לטיפול/ לביצוע כתובות קעקע.
- 2.2. **טיפול/ ביצוע כתובות קעקע** - טיפול בגוף אדם, המותיר על העור סימון או קישוט, בין אם זמני או קבוע, על ידי החדרת פיגמנט בהליך חדירה לעור.
- 2.3. **הליך חדירה לעור** - כל תהליך בו מבצעים חיתוך, ניקוב, קריעה, צילוק, שריטה, גירוד, גילוח וכדו' של העור, קרום רירי או לחמית העין והוא נחשב כהליך בסיכון בריאותי גבוה עקב אפשרות לזיהום מדם, נוזלי גוף, הנגועים במחוללי מחלות.
- 2.4. **הרחקת שיער** – פעולה מקדימה לתהליך חדירה לעור, שמתבצעת בהתאם לאמור בסימן 1 לתקנות או למפרט האחיד לעניין הרחקת שיער.
- 2.5. **איפור קבוע** – פעילות כתובת קעקע זמנית המאופיינת בעומק חדירה לשכבת העור העליונה.

- 2.6. **תכשיר לחיטוי עור –** כהגדרתו בתקנות.
- 2.7. **חינה שחורה –** צבע לכתובת קעקוע אליו מוסיפים חומר PPD (פרה-פנלינדיאמין) נקראת "חינה שחורה".
- 2.8. **תכשיר חיטוי –** חומרים שנעשים בהם שימוש לצורך חיטוי העור ברקמות אדם או לחיטוי אביזרים ומכשירים והם רשומים בפנקס תרופות או פנקס אמ"ר.
- 2.9. **תכשירים בהכנה עצמית –** צבעים ופיגמנטים לכתובת קעקע שמיועדים לשימוש עצמי בעסק, שהוכנו בתנאים נאותים, על ידי שימוש במוצרים, בעלי אישור משרד הבריאות.
- 2.10. **תכשיר לחיטוי ידיים –** תכשיר חיטוי מן המפורטים בתוספת השנייה לתקנות.
- 2.11. **ניקוי, חיטוי ועיקור –** כהגדרתם בתקנות.
- 2.12. **כלי עבודה –** כל ציוד הבא במגע עם שיער או עור של אדם במהלך הטיפול בו, לרבות סכין גילוח, מכונת גילוח, אמצעים להרחקת שיער, וכלים לביצוע פעולות חדירה לעור באמצעות חיתוך, ניקוב, קריעה או גילוח וכדו' לרבות מחטים, עט קעקוע מיוחד, אקדח קעקועים, בקבוקוני צבע, וכן ציוד המשמש לניקוי, חיטוי או עיקור של ציוד כאמור.
- 2.13. **כלי עבודה/פריטים חדים (Sharp) –** כלי עבודה חדים שנועדו או עלולים לחדור לעור לרבות מחטים, סכיני חיתוך כירורגיים ועצמים חדים אחרים.
- 2.14. **כלים ואמצעים חד פעמיים –** כל כלי עבודה או כל פריט אחר שמיועד לשימוש חד פעמי במטופל אחד, בפעולת טיפול רציפה אחת ולא מיועדים או לא ניתנים לניקוי, חיטוי/עיקור בהתאם להוראות היצרן ולכן אסורים לשימוש במטופל אחר.
- 2.15. **פסולת זיהומית –** פסולת שהיא כלי עבודה/פריטים חדים, או חומר אחר שהמנהל הורה שיש לטפל בו כפסולת זיהומית, בהתאם לתקנות בריאות העם (טיפול בפסולת במוסדות רפואיים) התשנ"ז.
- 2.16. **עמדת טיפול –** מיטה או כיסא לביצוע טיפולים בלקוח, וכן שטחי העבודה המשמשים את הטיפול.
- 2.17. **מיכל צבע/בקבוקון –** מיכל להחזקת צבע למטרות טיפול/ ביצוע כתובת קעקוע במטופל אחד.
- 2.18. **זיהום צולב (Cross – contamination) –** העברת גורמי מחלות מכלי עבודה או משטח מלוכלך לכלי עבודה או משטח נקי, באופן שמעלה את הסיכונים הבריאותיים הכרוכים בפעולות לצורך ביצוע כתובת קעקע כלהלן:
- 2.18.1 זיהומים נגיפיים זיהומי דם (הפטיטיס B, הפטיטיס C, HIV איידס);
- 2.18.2 זיהומים חיידקיים לדוגמה (Staphylococcus aureus, St. epidermidis);
- 2.18.3 זיהומים פטריוטיים (למשל קנדידה אלביקנס).
- 2.19. **מכשירים לניקוי אולטרה קוליים (Ultra-sonic cleansers) –** מכשירים הפועלים באמצעות גלי אולטרה קוליים, אשר מיועדים לניקוי בלבד של כלי עבודה לשימוש חוזר שלא ניתנים לניקוי בנקל.
- 2.20. **כלי העבודה יסווגו לפי רמת הסיכון לזיהומים בהתאם להגדרות הבאות:**

- 2.21. **כלי עבודה קריטיים ברמה גבוהה (critical items)** כלי עבודה הפולשים לרקמות הגוף וחודרים את העור או קרומים ריריים והם בעלי סיכון גבוה לזיהום, לכן מותרים לשימוש:
- 2.21.1 כלים חד פעמיים מעוקרים מאריזה סטרילית, כגון מחטים.
- 2.22. **כלי עבודה קריטיים ברמה בינונית (semi critical)** :
- 2.22.1 **רמה בינונית מוגברת** - כלי עבודה הבאים במגע עם עור שאינו שלם או קרומים ריריים אבל לא חודר אותם. בשל רמת סיכון בינונית מוגברת ליצור זיהום, דרוש חיטוי ברמה גבוהה לאחר כל טיפול בלקוח. דוגמאות: אקדח קעקועים, עט קעקוע, תופסנים, טיובות, מחזיק מחט, וכדו'
- 2.22.2 **רמה בינונית** - כלי עבודה הבא במגע עם עור שלם או שיער ללא מגע עם קרומים ריריים כגון: מריטה לחומר שעווה, מחזיק להב, עט לסימון וכו'.
- 2.23. **כלי עבודה לא קריטיים (non-critical items)** :
- 2.23.1 פריטים שבדרך כלל לא באים במגע עם עור הלקוח או באים באקראי במגע עם עור שלם ולא חודרים אותו כגון : מייבש שיער, זכוכית מגדלת ועוד.
- 2.23.2 בשל רמת סיכון נמוכה יחסית לזיהום, דרוש ניקוי במים וסבון או ניקוי וחיטוי ברמה נמוכה. דוגמאות: זכוכית מגדלת, מתקן עם ספרי לחיטוי עור, מנורה וכו'
- 2.24. **מים חמים** – מים בטמפרטורה של 55 מעלות צלזיוס לפחות.
- 2.25. **מי שתייה, מערכת אספקת מים, ספק מים** - כהגדרתם בתקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי- שתייה ומתקני מי שתייה), התשע"ג – 2013.
- 2.26. **מערכת מי השתייה בעסק** - מערכת המובילה מים ממונה המים הראשי בעסק ועד לחיבור לקבועות הסניטריות בתוך העסק או בחצרו, ובכלל זה כל צנרת המים בעסק, ספחיו ואביזריו לרבות הקבועות הסניטריות.
- 2.27. **מערכת שפכים בעסק** - מערכת הכוללת את כל צנרת השפכים, כולל ספחים ואביזרים, מהקבועות הסניטריות בתוך הבניין או בחצר הבניין ובכלל זה ביב הבניין, עד לתא הבקרה שמתחבר למערכת ביוב של הרשות או גבול המגרש.
- 2.28. **מערכת אספקת מים שאינם מי שתייה** - מערכת אספקת מים אשר מתקיים בכולה או בחלק ממנה אחד מהתנאים הבאים:
- המערכת מכילה צנרת, אביזרים או מכשירים האסורים לפי כל דין לשימוש למי שתייה.
 - במערכת מוזרמים, בשימוש אקראי או אחר מים, או חומרים, שאינם מי שתייה.
 - מערכת מים בה אין תחלופת מים כנדרש לפי כל דין, לרבות מערכות כיבוי אש;
- 2.29. **מערכת הביוב של הרשות** - כמשמעותה בחוק הרשויות המקומיות (ביוב), התשכ"ב – 1962;

3. כללי

- 3.1. על העסק יחולו, לפי העניין, הוראות תקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים לעסקים לא רפואיים לטיפול בגוף אדם), תשנ"ג – 1992, וכן הוראות מפרט זה;

- 3.2. בעסק או במבקש, לפי העניין, יתקיימו התנאים למתן רישיון, על פי כל דין;
- 3.3. לבקשה לרישיון, להיתר זמני או להיתר מזורז לעסק יצורפו מפה מצבית, תרשים סביבה ותכניות העסק, שיציגו בהם הפרטים המפורטים בתקנה 3 לתקנות; התכניות והמסמכים כאמור יתאימו לדרישות התקנות והמפרט;
- 3.4. ידועה למבקש חובתו להבטיח כי התנאים למתן הרישיון שהתנה נותן האישור, לצד נהלי העבודה והתנאים המפורטים במפרט אחיד זה, יתקיימו בעסק בכל עת;

4. נהלי עבודה לטיפול/ ביצוע קעקוע

- 4.1. אין לבצע קעקוע באדם עם נגע עור, זיהום או פצעים על או מסביב לאזור קעקוע.
- 4.2. אסור למטפל לשתות, לאכול או לעשן בעת ביצוע קעקוע.
- 4.3. "חינה שחורה" אסורה לשימוש לקעקועים על העור.
- 4.4. הצבעים לכתובות קעקע לא יכילו עופרת או חומר אחר המזיק לבריאות.
- 4.5. אין להשתמש בצבע שהיה במגע עם מחט/ כלי אחר, ששימשו לטיפול בלקוח אחר.
- 4.6. דוגמת הציור (שבלונה/סטנסיל) המונחת על עור הלקוח תהיה חד פעמית.
- 4.7. יש למנוע זיהום צולב בין משטחים או כלי עבודה.
- 4.8. חובה לחבש את מקום הקעקוע עם פד סטרילי המיועד לכיסוי הפצע בהפסקות ובסיום הטיפול.
- 4.9. לאחר כל פעולה יינתן ללקוח הסבר בכתב ובעל פה לגבי המשך הטיפול בבית באזור הקעקוע.
- 4.10. יש להשתמש בכלים חד פעמיים לחיטוי העור ומריחת משחות. יש להשליכם לאשפה ללא שימוש חוזר.
- 4.11. מטפל בעת ביצוע פעולות טיפול יהיה לבוש בבגדי עבודה חד פעמיים.
- 4.12. על לבישת כפפות יחולו ההוראות כלהלן:
- 4.12.1. כפפות חד פעמיות לשימוש יחיד שלא נועדו לשימוש חוזר או שטיפה.
- 4.12.2. כפפות אינן מחויבות לצורך טיפולים שגרתיים בהם המגע הוא עם העור השלם של הלקוח בלבד.
- 4.12.3. כל פעולת חדירה לעור, שהוגדרה כהליך בסיכון גבוהה תבוצע כאשר המטפל לובש כפפות חד פעמיות.
- 4.12.4. יש להחליף כפפות בין הליכים שונים של טיפול בלקוח ובין הלקוחות.
- 4.12.5. יש להסיר כפפות מיד לאחר השלמת הליך טיפול, ולסלקם מעמדת הטיפול לפני נגיעה בכלים ומשטחים נקיים.
- 4.12.6. כפפות אינן מהוות תחליף לרחיצת ידיים.
- 4.13. גוף הלקוח יכוסה באמצעות מגן חד פעמי.

5. ניקוי ידיים

- 5.1. בכל חדר הטיפולים יהיה כיור לרחיצת ידיים ובו ברז למים זורמים קרים וחמים.

- 5.2. לא יהיו תכשיטים על ידיו של מטפל בעת פעולת טיפול בלקוח.
- 5.3. יש לרחוץ היטב את הידיים עם מים זורמים וסבון לפני ואחרי טיפול בלקוחות, לאחר מגע עם דם, נוזלי גוף, הפרשות, לפני ואחרי שימוש בכפפות, בין הליכים מלוכלכים כאשר לכלוך על הידיים, אחרי ביקור בשירותים וכדו'.
- 5.4. יש לחטא את הידיים באמצעות תכשיר לחיטוי עור לפני ביצוע הליכים פולשניים/חדירה לעור ולאחר מגע עם פריטים לגביהם ידוע או בסבירות גבוהה שהם עלולים להיות מזוהמים בדם.

6. כלי עבודה

- 6.1. מחטים יהיו לשימוש חד פעמי באריזה סטרילית מהיצרן.
- 6.2. יש להכין מראש את כלי העבודה והתכשירים הדרושים לפני תחילת הטיפול במטופל.
- 6.3. בדיקת תקינות וחדות מחטים לא תבוצע על עור המטפל או המטופל אלא ויזואלית באמצעות זכוכית מגדלת ומנורה, שיימצאו בעמדת עבודה.
- 6.4. כלי עבודה וכלי עזר העשויים מחומר נקבובי או סופג (מגבונים, גאזה, מרית מעץ, רצועות בד וכו') שישמשו במהלך ביצוע הקעקוע, יסולקו לאשפה מיד לאחר השימוש.
- 6.5. אחסון התכשירים והתמרוקים יבוצע באריזות מקוריות של היצרן הנושאות עליהן את שם החומר, שם היצרן ומענו.
- 6.6. לפני התחלת ביצוע קעקוע יש להעביר כמות דיו (פיגמנט או חומר אחר) הנדרשת לקעקוע מהמלאי באחסון למיכל חד-פעמי סגור, שישמש לקוח אחד בלבד.
- 6.7. לאחר השלמת קעקוע בלקוח אחד יש להשליך את המיכל האישי לאשפה. אם נדרש צבע נוסף יש להשתמש במיכל אישי חדש.
- 6.8. אין להשתמש באותה מחט בלקוח, לאחר הפסקה ברצף ביצוע הקעקוע. יש להחליפה אחרי כל הפסקה.
- 6.9. במידה ונדרש גילוח לחלק מהגוף המיועד לקעקוע, הוא יבוצע כלהלן:
- 6.10.1. יש להשתמש בסכין גילוח בטיחותי, בעל להב סגור.
- 6.10.2. להב הגילוח יהיה חד פעמי, ויסולק למיכל כלים חדים לפסולת זיהומית לאחר שימוש.
- 6.10.3. במידה ומשתמשים במחזיק להב רב פעמי, יש לנקות ולחטא אותו לאחר כל לקוח.

7. כלים מעוקרים

- 7.1. מלאי של פריטים סטריליים ינוהל לפי עיקרון (ראשון נכנס ראשון יוצא), בהתבסס על תאריך העיקור.
- 7.2. כלי/מגש המשמש לשינוע ולהחזקת פריטים סטריליים יהיה מחוטא ברמה גבוהה, לפחות.
- 7.3. מטפל שמבצע קעקועים חייב לפתוח אריזה עם כלים מעוקרים לעיני הלקוח עם הצגת תאריך תוקף. כלים מעוקרים חד פעמיים ללא האריזה המקורית אינם נחשבים מעוקרים.
- 7.4. יש להשתמש בכלים מעוקרים מיד לאחר פתיחת האריזה.

7.5. אריזה של פריטים סטריליים תהיה שלמה ונקיה (אריזה קרועה, שבורה או מושפעת מלחות פסולה, וכלי העבודה יהיו אסורים לשימוש).

8. ניקוי וחיטוי כלי עבודה

8.1. כלי העבודה יעברו ניקוי וחיטוי או עיקור, כנדרש בתקנה 15 לתקנות ובתוספת הרביעית לתקנות כאמור. מבלי לגרוע מהאמור, יש לנקות, לחטא או לעקר כלי עבודה באופן יסודי, בהתאם להנחיות הבאות:

- 8.1.1. כל אמצעי החיטוי והמכשור שנעשה בהם שימוש לצורך חיטוי, חייבים להיות רשומים בפנקסי משרד הבריאות והשימוש בהם יהיה בהתאם להתוויות המאושרות.
- 8.1.2. מתקן עם אור אולטרה סגול UV להחזקת כלי עבודה נקיים ומחוטאים אינו תחליף לתהליך ניקוי וחיטוי.
- 8.1.3. מכשיר אולטרה קולי המשמש לניקוי כלים יוצב באזור לניקוי כלים ויהיה עם מכסה סגור ויופעל בהתאם להוראות היצרן.
- 8.1.4. כלי העבודה יועברו לניקוי וחיטוי מיד לאחר סיום הטיפול בלקוח.
- 8.1.5. קודם לביצוע פעולות הניקוי והחיטוי, יישטפו כלי העבודה במים זורמים קרים בטמפרטורה של עד שלושים מעלות צלזיוס.
- 8.1.6. ניתן לדחות את העברת כלי העבודה לניקוי וחיטוי מידי, באמצעות השרייתם במיכל עם מים נקיים ודטרגנט, זאת לפרק זמן שלא יעלה על שלוש שעות.
- 8.1.7. על אף האמור בסעיף 3(2) לתוספת הרביעית, החיטוי יהיה על ידי השרייה בתמיסת 1,000 מג"ל כלור זמין למשך 10 דקות לפחות במיכל ייעודי למטרה זאת, ולאחר מכן שטיפה במים זורמים וייבוש; תמיסה בריכוז האמור, תתקבל על ידי מיהול תמיסה מרוכזת המכילה 2.5% כלור זמין במים ביחס 1:25 (40 מ"ל לליטר מים) או מיהול טבלייה של NADCC (כלור) בליטר מים, לפי הוראות היצרן.
- 8.2. מיכל להחזקת תמיסת כלור יסומן במילים "תמיסה לחיטוי", וירשם עליו תאריך ושעת הכנת התמיסה; תמיסת החיטוי תהא תקפה לשימוש תוך 24 שעות.
- 8.3. המיכל או הכיור המשמשים להשריית כלי העבודה ינוקו ויחוטאו לאחר כל שימוש ויישמרו במצב נקי.
- 8.4. בנוסף לתוספת הרביעית מפורטות הנחיות כלהלן:

הנחיות לניקוי, עיקור, חיטוי של כלי עבודה לשימוש חוזר, מכל הסוגים

ניקוי (תמיד לפני חיטוי או עיקור)		
תיאור פעולה	שלבי ביצוע	אמצעים
<ul style="list-style-type: none"> - כאשר לא ניתן לנקות כלי מיד בסיום הטיפול, יש להשרות אותו במיכל מכוסה (לא אטום) עם סימון מתאים, במים נקיים עם דטרגנט, לא יותר משלוש שעות, אם הכלים ניתנים לפירוק, יש לפרקם לחלקים לפני ההשריה 	<p>1. השרית כלי העבודה</p>	<ul style="list-style-type: none"> - מים זורמים - קרים וחמים, - דטרגנט, - מברשות - מגבת/נייר - ניגוב חד פעמי,
<ul style="list-style-type: none"> - במים קרים זורמים 	<p>2. שטיפה יסודית</p>	<ul style="list-style-type: none"> - מכשיר לניקוי בשיטה אולטרהסוניק.
<ul style="list-style-type: none"> - כלי עבודה הדורשים עיקור, יש לנקותם בסמוך להכנסתם למעקר - במים חמים עם דטרגנט, תוך ביצוע פעולה מכנית או שפשוף עם מברשת ייעודית - ניקוי במכשיר אולטרה סוניק לפי הוראות היצרן 	<p>3. ניקוי/רחצה</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - שטיפה חוזרת במים זורמים קרים 	<p>4. שטיפה חוזרת</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - ייבוש - על מגבת/נייר חד פעמי או אחר 	<p>5. ייבוש</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - החזקת כלים נקיים במיכל מחוטא וסגור 	<p>6. החזקת כלים נקיים</p>	
<p>כלי עבודה שפולשים לרקמות הגוף או חותכים אותן יינוקו באופן יסודי לאחר כל טיפול בלקוח ולאחר מכן יעברו עיקור באחת השיטות הבאות:</p>		
<p>Sterilization</p> <p>עיקור</p> <p>כלי עבודה קריטיים ברמה גבוהה: (critical items) (תהליך שמשמיד כל מיקרואורגניזמים והנבגים)</p>		
תיאור פעולה	שלבי ביצוע	אמצעים
<ul style="list-style-type: none"> - כל כלי עבודה יהיה ארוז, עטוף באריזה סגורה עם רישום תאריך ביצוע העיקור, הכול כדי לשמור על העיקור. - אינדיקטור צבע כימי יהיה על המארז או בתוך המארז כדי להבחין בין מארזים שעברו עיקור או לא עוקרו - ללא שינוי צבע של אינדיקטור האריזה אינה נחשבת לאריזה מעוקרת ואסורה לשימוש. - כלים שעבר חודש ימים מעיקורם אינם נחשבים למעוקרים 		<p>אוטוקלב:</p> <ul style="list-style-type: none"> - מתקן לעיקור בחום לח ובלחץ. - מתקן לעיקור בחום יבש
<p>עיקור בחום לח (קיטור)</p>		
Penetration Time (plus Safety factor) Minutes זמן השהייה בדקות	Temperature - o C טמפרטורה מע"צ	Pressure Kpa (psi) לחץ
15	121	103(15)
10	126	138(20)
4	132	186(27)
3	134	206(30)

עיקור בחום יבש		
זמן מינימלי	טמפרטורה מע"צ	
שעה אחת לפחות מזמן הגעה לטמפרטורה הנדרשת לעיקור, בתנאי שהמכשיר הופעל לפי הוראות היצרן	160o C	
כלי עבודה שאינם פולשים לרקמות הגוף, יינוקו ויחוטאו אחרי כל טיפול בלקוח באחת השיטות הבאות:		
Disinfection חיטוי		
חיטוי בחום thermal disinfection		
חיטוי בחום ברמה גבוהה (תהליך שמשמיד את כל המיקרואורגניזמים, וירוסים, חיידקים, פטריות פרט לנבגים)		
תיאור פעולה		אמצעים
- לאחר ניקוי (אם כלי עבודה יכול לעמוד בפני חום ואינם דורשים עיקור). - יש לבצע חיטוי תרמי באמצעות מכשירים המיועדים לכך ולפי הוראות היצרן.		- מתקן/מכשיר לחיטוי באמצעות חום
זמן שהייה מתחיל לאחר הגעה לטמפ' הנדרשת והוא יהיה לפחות:	טמפרטורת מינימלית על פני השטח מע"צ	
minimum time of 2 minutes לפחות שתי דקות	80o C	
minimum time of 10 minutes	75o C	
minimum time of 15 minutes	70o C	
חיטוי כימי Chemical disinfection		
הערה: חיטוי כימי יבוצע רק כאשר חיטוי תרמי (בחום) לא ניתן לביצוע. Chemical disinfection should only be used when thermal disinfection is unsuitable.		
תיאור פעולה		אמצעים
- כלי עבודה לאחר ניקוי יסודי יש להשרות בתמיסת חומר חיטוי לזמן שהייה כפי שמפורט בטבלה או בהוראות היצרן. - כדי להשיג חיטוי טוב, נדרשת טבילה מלאה של הכלים בחומר החיטוי. - לאחר מכן לשטוף במים זורמים ולייבש. - כלי עבודה - חלקים חשמליים וכו' - שלא ניתן לחטא אותם על ידי טבילה בתמיסת חיטוי, יינוקו ויחוטאו, על ידי ניגוב בפד/מגבון ספוג אלכוהול כדי להסיר את כל הלכלוך, ולאחר מכן יחוטאו על ידי ריסוס או ניגוב. - ייבוש - על מגבת/נייר חד פעמי או אחר. - החזקת כלים נקיים במיכל מחוטא וסגור.		- תמיסות חיטוי - מכלים לטבילת כלים
כלי עבודה הבא במגע עם העור שאינו שלם או קרומים ריריים, אבל לא חודר אותם, יעברו חיטוי באחת השיטות הבאות:		
חיטוי כימי ברמה גבוהה		

משמיד את כל המיקרואורגניזמים וירוסים, חיידקים, פטריות, פרט לנבגים		
Contact Times זמן מגע לפחות ובהתאם להוראות היצרן	Disinfectant Active Ingredients ריכוז חומרי חיטוי	When to Use מתי משתמשים
> 20 minutes	chlorine bleach solution 1,000 ppm (parts per million) תמיסת כלור היפוכלורית בריכוז 1000 מג"ל	כלי עבודה ברמת סיכון בינונית מוגברת
45 minutes Follow Manufacturer's instructions	2% gluteraldehyde	
45 minutes Follow Manufacturer's instructions	6% hydrogen peroxide	
30 minutes Follow Manufacturer's instructions	7% stabilized hydrogen peroxide	
10 minutes Follow Manufacturer's instructions	0.55% ortho-phthalaldehyde (OPA)	
כלי עבודה הבא במגע עם שיער או עור שלם ללא מגע עם קרומים רירים, יעברו חיטוי באחת השיטות הבאות:		
חיטוי כימי ברמה בינונית (תהליך שמשמיד רוב החיידקים, וירוסים, מיקובאקטריה ופטריות)		
INTERMEDIATE- LEVEL Kills most bacteria, fungi, viruses and mycobacteria		
Contact Times זמן מגע דקות לפחות	Disinfectant Active Ingredients ריכוז חומר חיטוי זמין במג"ל	When to Use מתי משתמשים
10 minutes	70-90% isopropyl alcohol תמיסת איזופרופיל כהול 90- 70 %	כלי עבודה רמת סיכון בינונית
10 minutes	70-90% Ethyl alcohol תמיסת אטיל כהול 70-90 %	
>10 minutes	chlorine bleach solution 1,000 ppm (parts per million) תמיסת כלור בריכוז 1000 מג"ל	
כלי עבודה שבדרך כלל לא באים במגע עם עור הלקוח או באים באקראי במגע עם עור שלם ולא חודרים לתוכו, יעברו חיטוי באחת השיטות הבאות:		
חיטוי כימי ברמה נמוכה (משמיד חלקית את הווירוסים החיידקים ופטריות)		
LOW-LEVEL Kills some viruses bacteria, and fungi		
Contact Times זמן מגע לפחות בדקות	Disinfectant Active Ingredients חומר חיטוי זמין במג"ל	When to Use מתי משתמשים
Follow manufacturer's instruction בהתאם להוראות היצרן	Quaternary ammonium	כלי עבודה לא קריטיים.
>10 minutes	100 ppm chlorine bleach solution תמיסת כלור בריכוז 100 מג"ל	
10 minutes	3% hydrogen peroxide	
הערה : הטבלה כוללת רק חלק מאמצעי החיטוי המותרים לשימוש		

- 8.5.1. משטחי העבודה, וביניהם עמדות הטיפול, יעברו ניקוי וחיטוי בתחילת כל יום עבודה ולאחר סיום הטיפול בכל לקוח, באמצעות מטלית ספוגה בתמיסת כלור זמין בריכוז 1,000 מג"ל, שטיפת המשטחים לאחר זמן השהיה תהיה למשך שתי דקות לפחות במים וייבושם.
- 8.5.2. משטחי העבודה, וביניהם עמדות הטיפול, המזוהמים בשפך דם, בנוזלי גוף או בהפרשות, יעברו ניקוי וחיטוי באמצעות תמיסת כלור זמין בריכוז של 10,000 מג"ל, למשך שתי דקות לפחות.

9. אזור/חדר ניקוי כלי העבודה

- 9.1. בעסק שיש בו 3 עמדות טיפול ומעלה, יוקצה אזור נפרד לניקוי וחיטוי/עיקור כלי העבודה, הכולל כיור ייעודי ומשטחי עבודה ברוחב חצי מטר לפחות בכל אחד מצדי הכיור.
- 9.2. באזור/חדר ניקוי כלי העבודה יישמר תזרים חד כיווני ממלוכלך לנקי, ויהיו אזורים נפרדים לטיפול בכלים מלוכלכים ולטיפול בכלים נקיים, וימולאו עליו הדרישות כלהלן:
- 9.2.1. גודל האזור לניקוי כלי העבודה יתוכנן כך שלאחר הצבת הציוד, יישאר מעבר ברוחב של כ 1.0 מטר לפחות.
- 9.2.2. אזור הניקוי יהיה מופרד פיזית מעמדות הטיפול.
- 9.2.3. אזור הניקוי יחופה באריחי קרמיקה עד התקרה או חומר רחיץ שווה ערך באישור המנהל.
- 9.2.4. הרהיטים, המשטחים והציוד בחדר ניקוי כלי העבודה יהיו מצופים בחומר חלק, לא סופח, בלתי חדיר למים וניתן לניקוי ולחיטוי בנקל.
- 9.2.5. הרצפה תהיה משופעת לעבר ניקוז מתאים.
- 9.3. על אף האמור לעיל, בעסק עם פחות משלוש עמדות טיפול, מותר לבצע ניקוי לכלי העבודה בכיור לניקוי ידיים, בתנאי שבצמוד יותקנו עבודה והכיור יהיה פנוי לנטילת ידיים בעת טיפול בלקוחות, וכן שהכיור יותקן במרחק שלא תתאפשר התזת מים לעבר עמדת הטיפול בלקוח.
- 9.4. בכיור לנטילת ידיים, יש להעדיף ברז המופעל ללא מגע יד.
- 9.5. מידות הכיור יותאמו לכמות הכלים וגודלם.

10. עמדות טיפול

- 10.1. בבית עסק, הכולל באותו מבנה מספר סוגי עסקים לטיפולים לא רפואיים בגוף האדם, יתקיימו הטיפולים בעמדות טיפול שונות שתתקיים ביניהן הפרדה פיזית, כגון באמצעות מחיצה.

11. טיפול בכביסה

- 11.1. לעניין מתקן לאיסוף כבסים מלוכלכים בנוסף לאמור בתקנה 12(ג) לתקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים לעסקים לא רפואיים לטיפול בגוף אדם), תשנ"ג-1992 (להלן בסעיף זה – המתקן), יחולו גם ההוראות הבאות:
- 11.1.1. המתקן יהיה מחומרים בלתי חדירים לנוזלים;
- 11.1.2. המתקן יהיה עם מכסה ויסומן בסימון "כביסה מלוכלכת";
- 11.1.3. המתקן ידופן בשקית ניילון;
- 11.1.4. המתקן יוצב בסמוך לעמדות הטיפול בלקוח.
- 11.2. מבלי לגרוע מהאמור בתקנה 19 לתקנות, מגבות, חלוקים וסדינים, למעט אלה לשימוש חד-פעמי, יושלכו מיד למתקן, אחרי כל שימוש בהם בטיפול בלקוח;
- 11.3. ביצוע הכביסה**
- 11.3.1. יש להקצות אזור נפרד ויעודי למטרת העמדת מכונת כביסה, ריכוז ומיין כביסה מלוכלכת, הנמצאת מחוץ לאזור הטיפול או המתנת הלקוחות;
- 11.3.2. הטיפול בכביסה הנקייה, כגון ייבוש, מיון ואחסון, יופרדו מאזור הטיפול בכביסה המלוכלכת;
- 11.3.3. ביצוע הכביסה ייעשה סמוך לאחר השימוש, ולא יאוחר מ- 72 שעות לאחר השימוש.
- 11.3.4. כיבוס הבדים יהיה בטמפרטורה של 70 מע"צ, במשך 15 דקות לפחות, או לחלופין כיבוס בטמפרטורה של 60 מעלות צלזיוס וייבוש מכני בטמפרטורה של 80 מעלות צלזיוס למשך 15 דקות לפחות;
- 11.3.5. על אף האמור בסעיף 11.3.4, פריטים שלא ניתנים לכיבוס על פי דרישות הטמפרטורה והזמנים הקבועים בסעיף, ניתן להעביר תהליך חיטוי כימי בהתאם להוראות החיטוי.

12. מי שתייה

- 12.1. לעסק יסופקו מי שתיה באיכות הנדרשת לפי תקנות מי שתייה, על-ידי חיבור למערכת אספקת מים או למתקן הפקה של ספק מים.
- 12.2. בעל העסק ינקוט את כל האמצעים הסבירים להבטחת איכות מי השתייה בעסק.
- 12.3. בעל העסק לא יגרום ולא ירשה לאחר לגרום לשינוי לרעה באיכות מי השתייה בעסק.
- 12.4. בעסק תהיה אספקת מים קרים, וכן אספקת מים חמים, בטמפרטורה של 55 מעלות צלזיוס לכל הפחות, ככל שנדרש לפי הל"ת ובהתאם לדרישות כאמור לעיל.
- 12.5. מערכות מי השתייה יתוכננו ויותקנו בהתאם להוראות כל דין ובין היתר הדרישות המפורטות להלן:
- 12.5.1. תקן ישראל ת"י 5452, בדיקת מוצרים הבאים במגע עם מי שתייה.
- 12.5.2. הנחיות משרד הבריאות:
- הנחיות משרד הבריאות לניקוי וחיטוי מערכות אספקת מים (להלן – הנחיות לניקוי וחיטוי מערכות אספקת מי שתייה). https://www.health.gov.il/hozer/bz22_2013.pdf

- 12.6. בעל העסק אחראי בכל עת לתקינותה של מערכת המים.
- 12.7. ככל שיש בעסק מערכת לאספקת מים שאינם מי שתייה (כיבוי אש או מערכת אחרת), המערכת על אביזריה, תותקן ותוחזק תוך נקיטת אמצעים שיש בהם כדי למנוע שימוש למטרות שתייה ולכל הפחות אמצעים אלו:
- 12.7.1. מערכת אספקת מים שאינם מי שתייה תהא בגוונים אחרים מגווני צנרת אספקת מי השתייה – לפי הוראות תקן ישראלי ת"י 659.
- 12.8. בעל העסק יפריד בין מערכת מי השתייה למערכת שאינה מי שתייה, כנדרש בהל"ת (לפי ת"י 1205 חלק 1).
- 12.9. ככל שנדרשת התקנת מז"ח בעסק לפי ההוראות האמורות בהל"ת, אחזקתו ובדיקתו תיעשה בהתאם להוראות אלה" אחזקתו ובדיקתו תיעשה בידי מתקין מוסמך בלבד".
- 12.10. התקנת מז"ח ובדיקתו יהיו בידי מתקין מוסמך בלבד.

13. שפכים

- 13.1. שפכי העסק יסולקו באמצעות חיבור למערכת הביוב של הרשות בלבד. כל פתרון או חיבור אחר חייב לקבל אישור מראש של משרד הבריאות ולהתבצע בהתאם לאישור המנהל ולהנחת דעתו.
- 13.2. מערכות השפכים בעסק יתוכננו ויוקנו לפי הוראות כל דין לפי תקנים והוראות.
- 13.3. בעל העסק אחראי בכל עת לתקינותה של מערכת השפכים בעסק וידאג לתחזוקה התקינה והשוטפת של המערכת כאמור ולמניעת מפגעים תברואיים ומטרדים.
- 13.4. בעל העסק ינקוט בכל האמצעים הדרושים לכך שתקלה במערכת השפכים לא תגרום להצפה בעסק.

14. סידורים תברואיים בשירותים

- 14.1. במכוני קעקועים הנמצאים במרכזים מסחריים/קניונים ניתן להשתמש בשירותים במרחב הציבורי.
- 14.2. ליד הכיורים בעסק יוצבו מתקנים לסבון נוזלי, מגבות נייר ומכלים לאיסוף אשפה;
- 14.3. יבוצעו פעולות ניקיון שוטף בחדר השירותים בכל שעות פעילות העסק;

15. פסולת

- 15.1. על העסק לאסוף, למיין, לטפל ולפנות פסולת מהעסק על פי כל דין ובתדירות אשר תמנע מפגעים תברואיים ומטרדי ריח בעסק ומחוצה לו, ומבלי לגרוע מהאמור:

- 15.1.1. בעל העסק יציב מכלי קיבול לאיסוף פסולת מוצקה, בכמות ובמקומות המבטיחים ניקיון בעסק ובסביבתו.
- 15.1.2. המכלים יהיו בעלי נפח קיבול המבטיח אחסנת כל הפסולת המוצקה הנוצרת מהעסק.
- 15.1.3. המכלים יהיו שלמים, תקינים ובעלי מכסים למניעת חדירת מזיקים לתוכם.
- 15.2. בעל העסק ישמור על מצב תברואי תקין בסמוך לאזור איסוף הפסולת.
- 15.3. פריטים חדים חד פעמיים יסולקו מיד לאחר כל שימוש בטיפול בלקוח, למכל מפלסטיק קשיח, בעל פתח רחב עם מכסה מתאים מיועד לפסולת זיהומית, כשהוא סגור, בצבע כתום, עם כתובת בנוסח "פסולת זיהומית", ויימצא צמוד לאזור בו משתמשים בפריטים חדים.
- 15.4. בהימלא 75 אחוזים מנפח מיכל לפסולת זיהומית חדה כמפורט בסעיף 15.3, תסולק הפסולת לאתר לסילוק פסולת זיהומית שאושר על פי כל דין (יישמר מסמך תיעוד אודות הפינוי), מלווה בתעודת המעידה על כך שהפסולת עברה לטיפול.
- 15.5. פריטים חדים רב פעמיים, הפולשים לרקמות הגוף, יושלכו מיד לאחר השימוש בטיפול בלקוח למיכל קשיח;
- 15.6. מיכל קשיח לכלים חדים רב פעמיים יסומן "כלים חדים מלוכלכים".

16. דיווחים ואחזקת מסמכים

- 16.1. בעל העסק ישמור את התוצאות, הנתונים, האישורים והמסמכים כלהלן לתקופה של שנה ויעבירם לרשות הבריאות לפי דרישה:
- 16.1.1. בעל העסק ידווח לרשות הרישוי על כל שינוי בעסק, העלול להשפיע על העמידה בתנאי הרישיון, שלושה חודשים לפחות לפני השינוי, ויפעל לפי הנחיות רשות הרישוי;
- 16.2. ככל שקיים בעסק מכשיר עיקור אוטוקלב או תנור, כאמור בסעיפים 4(1) או 4(2) לתוספת הרביעית, בעל העסק ינהל יומן אשר ישמר בתחום העסק, לתיעוד פעילותה התקינה ולרישום כל תקלה בתפקוד המכשיר ותיקונה כלהלן לפחות:
- 16.2.1. כל יום ייבדקו פרמטרים פיזיים על לוח הבקרה של המכשיר בעת פעולתו, טמפ', לחץ, זמן עיקור.
- 16.2.2. לפחות אחת לשנה תיעשה בדיקת כיוול באמצעות טכנאי מורשה.
- 16.2.3. אחת לשבוע תבוצע בדיקת יעילות מכשיר העיקור באמצעות נתב כימי, המשנה את צבעו כאשר הוא נחשף למלוא תנאי העיקור ואשר נועד לזהות את תהליך העיקור הלא תקין.
- 16.3. חובה לבצע בדיקה ותיעוד הליך העיקור לכלי העבודה ולשמור רישומים/נתונים כלהלן לפחות:
- 16.3.1. השעה והתאריך;
- 16.3.2. מספר כלי העבודה בעיקור;
- 16.3.3. שיטה/מטודה של העיקור;
- 16.3.4. משך זמן העיקור לאחר הגעה ללחץ והטמפרטורה הנדרשים בתהליך;
- 16.3.5. נתונים על לחץ וטמפרטורה שהושגו.

16.4. בעל העסק ישמור מסמכי הבדיקות והבקרה העצמית לפחות שנה מתאריך הביצוע.

16.5. חשוב לרשום ולשמור רישום מדויק של כל הליך קעקוע לכל לקוח. רשומות אלו צריכות לכלול שם, כתובת, תאריך, תיאור של ההליך, מידע רלוונטי על מצב בריאותי של לקוח וכלי עבודה המשמשים בהליך.

17. הדרכה מקצועית

17.1. יש לקיים הדרכה מקצועית לעובדים בעסק, בעניין מניעת העברה של זיהומים, כאמור בתקנה 21א. לתקנות רישוי עסקים. יש לקיים את ההדרכה פעם בחצי שנה אשר תכלול, בין היתר, הדרכה בנושאים הבאים:

17.1.1. בקיאות בתקנות אלו ובהוראות מפרט זה.

17.1.2. כללי היגיינה בסיסית, ובריאות העובד, היגיינה אישית.

17.1.3. טיפול בכלים: שיטות ניקוי, חיטוי ועיקור.

17.1.4. חובת מתן מידע ללקוח.

17.1.5. מבנה עור האדם ותפקודו.

17.1.6. יסודות במיקרוביולוגיה, העברת מחלות, מחוללי זיהומים המועברים באמצעות הדם.

17.1.7. הכרת מצבי בריאות המונעים ביצוע טיפול בגוף אדם.

17.2. כל הכשרה מקצועית שתידרש בהתאם להוראות המנהל לפי חוק רישוי עסקים.

18. בקרה פנימית הכוללת בדיקת ידע של העובדים בנושאים הבאים:

18.1. תהליכי ניקוי חיטוי ועיקור, אשר תבוצע אחת לשישה חודשים.

18.2. עבודה על פי התקנות וההנחיות שבמפרט זה, אשר תבוצע אחת לשישה חודשים.